

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain voimassaoloaikaa kahdeksalla 12 kuukauden jaksolla 1 päivästä huhtikuuta 2000 maaliskuun 31 päivään 2008 saakka.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Euroopan yhteisölle (EY) on annettu yksinomainen toimivalta yhteisön maatalouspolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi. Jäsenvaltiot eivät voi noudattaa kansallista maatalouspolitiikkaa tai antaa kansallisia säännöksiä asioista, jotka on säännelty yhteisötasolla. Yhteistä maatalouspolitiikkaa säännellään pääasiassa asetuksilla, mutta myös direktiiveillä ja päätöksillä. Asetukset ja päätökset ovat sellaisenaan Suomea sitovia ja ilman erillistä voimaannpanoa välittömästi sovellettavia. Osa asetuksista sisältää kuitenkin säännöksiä, joissa edellytetään myös kansallista sääntelyä, esimerkiksi toimivaltaisia kansallisia viranomaisia, rangaistus- ja muita seuraamuksia sekä täytäntöönpanoa koskevia säännöksiä.

EY:n voimassa oleva maitokiintiöjärjestelmä perustuu maito- ja maitotuotealan lisämaksusta annettuun neuvoston asetukseen (ETY) N:o 3950/92 sekä maito- ja maitotuotealan lisämaksun soveltamisesta koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annettuun komission asetukseen (ETY) N:o 536/93. Kullekin jäsenvaltiolle on neuvoston asetuksessa vahvistettu kokonaiskiintiöt, joita tila-

kohtaisten viitemäärien yhteen laskettu määrä ei saa ylittää. Jäsenvaltiot määrittelevät tuottajille meijerimaidon viitemäärän ja suoramyyntin viitemäärän taikka jomman kumman. Neuvoston maitokiintiöasetus ja komission täytäntöönpanoasetus ovat määräaikaisia. Yhteisön maitokiintiöjärjestelmä oli tarkoitettu päättymään 31 päivänä maaliskuuta 2000, mutta sen voimassaoloaikaa on jatkettu neuvoston asetuksella (EY) N:o 1256/1999 kahdeksan uuden peräkkäisen tuotantojakson ajaksi 1 päivästä huhtikuuta 2000 alkaen.

Vuoden 1995 alusta Suomessa voimaan tullut laki Euroopan yhteisön yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanosta (1000/1994) on yleislaki ja sitä sovelletaan myös EY:n maitokiintiöjärjestelmän täytäntöönpanoon, ellei lailla muuta säädetä. Eduskunta edellytti vastauksessaan hallituksen esitykseen laiksi eräiden maatalouden alaan kuuluvien lakien kumoamisesta (HE 145/1994 vp.), että maidontuotantoa koskevien kiintiöiden määräytymisen perusteista ja muista elinkeinonharjoittajien tuotanto-oikeuksiin olennaisesti vaikuttavista seikoista säädetään jäsenyystilanteessa lain tasolla. Tämän vuoksi annettiin laki Euroopan yh-

teison maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta. Laki on määräaikainen. Sen voimassaolo päättyy 31 päivänä maaliskuuta 2000.

Suomen meijerimaitokiintiöksi vahvistettiin liittymissopimuksessa 2 342 000 tonnia vuoden 1992 meijerimaitomäärän mukaisesti rasvapitoisuuden ollessa 4,34 prosenttia ja tilojen suoramyyntikiintiöksi 10 000 tonnia. Suomalaisten niin sanottujen 'SLOM'-tuottajien huomioimiseksi sanottua kokonaismäärää voidaan korottaa enintään 200 000 tonnilla. Suomessa ennen Euroopan unionin jäsenyyttä voimassa olleen maidon kaksihintajärjestelmän mukaisten tilakohtaisten tuotantokiintiöiden määrä oli maaliskuun 1995 lopussa noin 217 000 tonnia suurempi kuin maakiintiö. Viitemäärät sopeutettiin maakiintiöön 26 päivänä maaliskuuta 1997 annetulla valtioneuvoston päätöksellä (284/1997) 1 päivänä huhtikuuta 1997 alkaneen tuotantojakson alusta leikkaamalla niitä kautta linjan 4,5 prosentilla. Suomen maakiintiö on tällä hetkellä 2 394 528 tonnia, kun tuotantoon palanneiden 'SLOM'-tuottajien viitemäärät on lisätty maakiintiöön.

Tuottajien viitemäärät on vahvistettu ja maitokiintiöjärjestelmän täytäntöönpanolaki on tältä osin menettänyt merkityksensä. Lain voimassaoloajan jatkaminen on kuitenkin tarpeellista kiintiökaupan rahaliikenteen häiriöttömäksi hoitamiseksi. Meijerimaidon viitemäärien siirtämisestä 26 päivänä maaliskuuta 1997 annetulla maa- ja metsätalousministeriön päätöksellä (219/1997) on Suomessa 1 päivänä heinäkuuta 1997 otettu käyttöön osittain hallinnollinen maitokiintiöiden kauppajärjestelmä, jossa valtio ostaa ja myy viitemääriä 65 pennin litrahinnalla, johon lisätään arvonlisävero. Hallinnollisen kiintiökaupan rahaliikenne hoidetaan maatilatalouden kehittämisrahaston välityksellä. Viitemäärien ostaminen ja myyminen on arvonlisäverolaissa tarkoitettua liiketoimintaa. Tästä syystä maatilatalouden kehittämisrahasto on hakeutunut arvonlisäverovelvolliseksi. Ostajilta peritään ennakkomaksu, joten viitemäärien välittämiseen tuottajille ei tarvita kehittämisrahaston varoja.

Maatilatalouden kehittämisrahaston varoja saadaan käyttää vain lakiin perustuvan valtuutuksen nojalla. Tästä syystä täytäntöönpanolakiin on lisätty 8 a §, jossa säädetään, että kehittämisrahaston varoja voidaan käyttää maidon viitemäärien välittämiseen maidontuottajille kansallisesta varannosta siten,

että viitemääriä myydessä ostajilta peritään ennakkomaksu ja rahastoon tuloutetut ennakkomaksut käytetään vastaavan suuruisten viitemäärien ostamiseen varantoon. Lisäksi lain 3 §:ssä säädetään viitemääriä koskevien rekistereiden pitämisestä. Maa- ja metsätalousministeriö voi sanotun säännöksen mukaan antaa tämän tehtävän yhteisölle, joka sitoutuu noudattamaan ministeriön antamia ohjeita ja määräyksiä. Ministeriö on ostanut maitokiintiörekisteripalvelut ICL Data Oy:ltä. Tämän menettelyn jatkaminen 1 päivänä huhtikuuta 2000 alkavalla tuotantojaksolla edellyttää lain voimassaoloajan jatkamista. Laissa on myös valtuus maitokiintiöneuvottelukunnan asettamiseen.

2. Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei ole merkittäviä valtiontaloudellisia tai organisatorisia vaikutuksia. Mikäli maakiintiö ylittyy joutuu Suomen valtio maksamaan yhteisölle lisämaksua, jonka suuruus on 115 prosenttia maidon tavoitehinnasta. Maksu peritään niiltä tuottajilta, jotka ovat ylittäneet viitemääränsä. Maksun suuruus määrätään tuotantojakson lopun euron kurssin ja maidon tavoitehinnan perusteella. Nykyisellä euron kurssilla ja maidon tavoitehinnalla maksu olisi noin 2,18 markkaa litralta. Maidontuotanto ei Euroopan unionin jäsenyyden aikana ole ylittänyt maakiintiötä ja viitemääränsä ylittäneiltä tuottajilta kerätyt lisämaksut on palautettu. Kulussa olevalla tuotantojaksolla maidontuotannon arvioidaan kuitenkin ylittävän maakiintiön 11 miljoonalla litralla. Maa- ja metsätalousministeriö on maksanut ICL Data Oy:n hoitaman maitokiintiörekisterin kehittämiskustannukset ja puolet käyttökustannuksista. Tästä ministeriölle aiheutuneet kustannukset ovat olleet noin miljoona markkaa vuodessa. Maitokiintiöneuvottelukunnan toiminta aiheuttaa kokouspalkkioina ja matkakulujen korvauksina menoja noin 10 000 markkaa vuodessa. Esityksellä ei ole ympäristövaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Lakiehdotus on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä. Valmistelun aikana on kuultu maitokiintiöneuvottelukuntaa.

4. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (355/1995) 14 § seuraavasti:

14 §***Voimaantulo***

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 22 päivänä maaliskuuta 1995 ja se on voimassa 31 päivään maaliskuuta 2008.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 2000.

Helsingissä 3 päivänä maaliskuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ministeri *Sinikka Mönkäre*

Laki

Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan yhteisön maidon ja maitotuotteiden kiintiöjärjestelmän täytäntöönpanosta 17 päivänä maaliskuuta 1995 annetun lain (355/1995) 14 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

14 §

Voimaantulo

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 22 päivänä maaliskuuta 1995 ja se on voimassa 31 päivään maaliskuuta 2000.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan 22 päivänä maaliskuuta 1995 ja se on voimassa 31 päivään maaliskuuta 2008.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tämä laki tulee voimaan _____ *päivänä*
kuuta 2000. _____